

ПЕТЪР КЪРДЖИЛОВ

ЗРИМА ДОБРОТА

chitanka.info

Изображенията слизаха от стените, прогонени от озаренията на светкавиците, ревяха с еката на мълниите, нахвърляха се с раззинала паст върху притискащите се едно в друго същества. Бурята ги бе натикала в дъното на пещерата. Разкривените им от ужас лица не се различаваха от образите на разигралите се в утробата ѝ зловещи сенки. Магически фенер с небесни лъчи, родени от божествен сблъсък, подгонил очертания, изрязани от боязън, пращаше своя гняв върху опънатия от трепет екран на тяхното безсилие. Часовете на страх бяха единствените, които ги събираха заедно. Само тогава тези свирепи егоисти усещаха топлината на взаимността. Никой никого не хапеше, изчезваше злият поглед в очите... Но това не траеше дълго. Докато отmine бурята...

Тя вече махаше за сбогом с навлажнената си от лицемерни сълзи кърпичка. Смиренията пред тишината гръмотевици заглъхваха. Утрото огряваше чисто и светло. Спокойствието вече шеташе из пещерата и поставяше всичко на мястото си. Скалните рисунки бяха занемели, сякаш никога не бяха лудували по грапавия дансинг. Групата сраснали се тела се разчупваше бавно, почваха свадите...

Гушестия се спускаше бавно към ручей. Беше жаден, но придошлата вода го плашеше. Щеше му се да слезе надолу по течението, където имаше разлив. Но го беше страх. Тогава видя Тънковратия — източен, приведен, омършавял. Знаеха се отдавна, нещо като приятелство цареше между тях. Без да издадат звук, се свлякоха към водопоя. Пиха с радост мътната от чужди грехове вода и се почувстваха гладни. Ужасно гладни. Заситниха по сипея и изкачиха височината. Дъждът бе измил хоризонта и руините се виждаха, като да бяха наблизко. Дали от преживения ужас, за сетен път доказал тяхната безпомощност, или от глада, който настървено подтичваше подир тях, а може би от нещо съвсем друго — мамещо и зловещо, напомнящо отдавна отминали, но неизмити от подсъзнанието дни, те се решиха. Тръгнаха бавно, свели глави в мрачно предчувствие, твърдо убедени, че правят нещо разумно и велико.

След буря пороят разравяше руините. От години беше така. Потоците ги променяха, затрупваха някои пътеки, проправяха нови. Но всеки път нещо излизаше на повърхността. Нещо за ядене. Развалините винаги ги бяха привличали. Старите помнеха, че първите безумци, поели към тях, не се връщали. По-сетне някои започнали да

си идват, но скоро умирали. После станало като сега. Гушестия беше слизал два пъти. Първия път бе намерил лъскава кутия с твърдо, но вкусно съдържание. Едва я разби с острия камък, който сам си бе измайсторил. Втория път бе с Едноокия — едър и силен екземпляр. Намериха пак кутия, но Едноокия я грабна и побягна. Не бе забравил лакомото му изражение, когато примлясваше пихтиестата ѝ плът. Много скоро обаче то се смени от страшен гърч, който така и застина върху лицето му. От старите бяха научили, че има и лоши кутии, до които не трябва да се докосваш. Но никой не знаеше как да ги отличи.

Беше рано, а слънцето вече напичаше. Отсега огряваше ярко, а до обед имаше още доста време. Вървяха по дерето, което скоро се разшири. Оттук реката тръгваше напрано, сякаш някой я бе впримчил в дяланите ѝ брегове. Навлизаха в руините. След около час стигнаха езерото — огромна яма, пълна с черна и безжизнена вода. Помнеха, че не биваше да пият от нея. Изпълязяха по откоса и излязоха на широкото. Широкото беше право и гладко, беше и лошо, защото тук лесно можеха да ги забележат. Огледаха се напрегнато, послушаха се. Нямахше нищо обезпокоително, но бяха нащрек. Знаеха, че из разрушенията пъплят най-различни същества, оцелели след голямата буря. Стигнаха празното място, сред което беше огромната пещера. Само Беловласия бе влизал на млади години в нея, но приказките му бяха неясни. Едно се разбираше от тях — голям страх е било. Подминаха мястото със страхопочитание и навлязоха в познати води. Вдясно бяха трите малки пещери. Така наричаха нахвърлените червени празнотии, под които имаше колела. Тънковратия бе замръквал веднъж в старините и бе спал в една от тях. Помнеше само, че по някое време колелото се завъртяло само. Виело и пицяло като сивите и било ужасно. Встрани се падаше жълтото небе. На него имаше жена. Преди години се виждаше по-ясно, но вятърът и дъждът я бяха размили. Поднасяше към устата си от ония чупещите се неща, в които понякога намираха течност. Но не беше вода.

Големите железа всякога ги плашеха. Стърчаха разрошени над реката, която тук се разливаше нашироко, и свързваха бреговете ѝ. По краищата бяха останали тесни пътеки, които и двамата знаеха. Но все пак беше опасно. Преминаха внимателно по тях и за сетен път изпитаха познатото вече чувство. Това нещо, като че бе правено от

ръка. Приличаше на дървото, блъснато от Беловласия над потока, по което се прехвърляха при нужда, но все пак не бе същото.

Навлизаха в най-примамливата, но и най-опасна част. Няколко змиевидни се шмугнаха в оцеляла пещера. На широкото не бяха опасни — бяха бавни, но дебнеха търпеливо и нападаха вероломно. Гушестия започна да се оглежда по-внимателно. Май че нямаха късмет. Пороят бе поразровил тук и там, но нищо интересно не съзираше. Излязоха на широко място, разляло се като езеро. Водата бе смила ланската тиня и се бе показала гладка чернота. Като пясъка край реката, но по-гладко и черно. По средата личаха бели накъсани линии. Не се виждаше обаче нищо за ядене.

Шумът ги стресна, уплаши, но и привлече. Идваше някъде отстрани. Предпазливо заобиколиха голяма купчина камъни, изкачиха друга, по-малка, от насипана пръст и тогава я видяха. Беше хлътнала току-що — голяма и черна дупка, зейнала като кръвожадният звяр, който понякога навестяваше пещерата и никога не си тръгваше без храна. Около нея земята бе напукана — още имаше да се свлича. Мислеха бързо. Бяха гладни, а долу имаше пещера. По всичко личеше, че е голяма. Може би пълна с лакомства — из тази част на руините те се намираха най-често. Срутвањето бе станало преди миг, така че едва ли щяха да намерят нещо живо и опасно вътре. Тогава... Тънковратия тръгна пръв, предпазливо, но не и страхливо. Опита пласта зад пукнатината, тупна два пъти с крак върху му. Нямахме нищо страшно — щеше да ги издържи. Направи две крачки и изчезна в ямата. Чу се шум, изплашено възклицание, сетне доволно мъркане. Гушестия не чака дълго.

Пещерата беше празна. В единия ѝ край зееше тъмен отвор. Влязоха в него и заслизаха по тясна пътека от изсечени стъпала. Бяха виждали вече такива и знаеха, че водят в друга кухня. Светлината излиняваше, но все пак бе достатъчна, за да зърнат големите лъскави кутии. Бяха много, натрупани по дървени полици, разпилени наоколо. Нахвърлиха се лакомо върху тях. Бяха кръгли и пълни. Отваряха се лесно, разчупваха се наполовина и падаха с кънтящ звук на пода. В тях имаше нещо твърдо, плоско и черно. Нямахме миризма. Не можеха да го отхапят, за да проверят вкуса му. Гушестия отваряше разочарован кутия след кутия — все същото. Хвана току-що изваденото черно колело и го удари със злоба в земята. То подскочи и сякаш само се

затъркаля. След него се проточи змиевидна лента. Попипа я — беше гъвкава и тънка, режеше дланите. Това чудо въобще не ставаше за ядене. Той потупа сърдито големия метален предмет до него. Чу се прищракване. От колелото, прикачено в горния му край, се заизвива също такава ивица. Улови змията и я огледа срещу светлината. На нея имаше някаква картинка. Не една, а много. Приличаха на ония, които Триръкия изчукваше с длетото си по стените. Всичките бяха еднакви и скоро му стана скучно. Захвърли лентата и тръгна след Тънковратия. Дочуваше сумтенето му в тъмното — мъчеше се да направи някаква дупка. Знаеха този номер — имаше едно издадено, което трябваше да натиснат. Нещо изскърца и двамата се озоваха в нова празнина. Слабата виделина, която се процеждаше през малко отворче, им разкри неவிждано голяма пещера. Почти колкото тяхната. По стените имаше рисунки. Цялата бе пълна с предмети за сядане, в единия край бе произдигнато. И тук нямаше нищо за ядене.

Грохотът ги накара да подскочат. Само миг им бе достатъчен, за да се досетят — поддалият пласт се бе свлякъл. Дупката се бе разширила доста, защото отнякъде нахлу светлина. Беше много особена. Като зрак, който утрин огряваше пещерата им. Като първите снопове, които се промъкваха между дърветата в гората. Лъчът прорязваше тъмното пространство и се заковаваше върху насрещната стена. Погледнаха към нея и ахнаха. Там имаше човек. По-голям от тях, застинал като скалните рисунки, но истински. Неподвижността му малко ги поуспокои и те приближиха. Беше облечен. Много от техните носеха подобни неща, намерени из руините, които с години гниеа по телата им. На главата си човекът имаше нещо черно и кръгло. Горната дреха беше къса и тясна, долната — широка. Имаше ходила — големи, с кръгли като плодове краища. В ръцете си държеше тояга, извита в единия край. Под носа му имаше нещо черно, приличаше на брадата на Беловласия, но не бе то. Човекът ги гледаше иронично и на тях им стана обидно. Навярно той бе изял всичко. Злобата им бавно се надигаше и те тръгнаха срещу него. Нахвърлиха се едновременно, разлюляха го. Почна да се огъва този хилещ се негодник, да размахва уплашено тоягата си, но скоро се свлече в краката им, превърнал се в бяла тъкан, която свирепо тъпчеха. Решиха, че са му видели сметката, когато разбраха, че той си е пак там, върху бялата стена зад смъкнатото платно. Беше им минал бесът и решиха да го оставят на мира, още

повече че, ако бе ял от кутиите, нямаше да бъде мършав като тях. Тръгнаха бавно, опипвайки тъмнината. В същия миг тишината изтрополя — горе някой ровеше. Хукнаха натам и мярнаха бягащия четвероног. В устата си бе стиснал здраво края на черна змия и пъргаво изскачаше от дупката. Зад гърбовете им нещо трепна и те се обърнаха. Човекът бе оживял. Ходеше насам-натам с трескави движения. Май чакаше някого. Намигна им, разкриви лицето си, поклони се и свали нещото от главата си. Сетне се обърна и тръгна през стената... И тогава Гушестия и Тънковратия разбраха, че той бе един от тях. Е, не чак някой от тяхната пещера, но много им приличаше. Малък, тъжен и самотен човек като тях. И един такъв — не знаеха как да го кажат. Той тръгна по широкото, краката му закачливо се мятаха встрани, като важно въртеше пръчицата си в ръце... и тук те направиха нещо, което никой от тяхната пещера никога не бе правил. Не бяха чували за подобно нещо нито от старите, нито от планинците. Изпаднаха в такова състояние, при което коремът ти подскача, забравил глада, на теб ти е хубаво и най-важното — не можеш да спреш...

Нощта отдавна бе настъпила. В пещерата бе тихо. Децата проплакваха в съня си, а жените преживяха още грапавата шума. Неколцина от мъжете с големи тояги се навъртаха около отвора, като се зъбеха един на друг. Далечният звук, който чува, наостри слуха им. Не приличаше на горските шумове, не бяха и крадливите стъпки на кръвожадния. Май бяха човешки гласове. Плахо, но тласкани от силно любопитство, излязоха на площадката пред пещерата. Луната току-що бе изгряла и цялата поляна се виждаше като на длан. Непознатите звуци идваха от тъмата на дърветата. Скоро те станаха отчетливи и ясни. От гората се измъкнаха силуетите на Гушестия и Тънковратия. Гушестия бе по-напред. Ходеше някак особено, мяткаше краката си встрани и въртеше в ръцете си странна пръчица. Спря на десетина метра от гледащите, поклони се театрално към тях и свали въображаемото си бомбе. После заедно с Тънковратия избухна в искрен, силен, неудържим, човешки смях.

Публикувано във вестник „Орбита“, брой 7/1985 г.

Разказът е спечелил поощрение на конкурса, обявен от в-к „Орбита“.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.